

JOSEP VIDAL I PUJADAS, UN XÈRIF DEL Penedès

MANUEL BOFARULL I TERRADES

Aquest treball explica la vida i miracles de Josep Vidal i Pujadas, nascut a Botarell el 1804, ingressat al cos dels Mossos d'Esquadra el 1828 i ascendit per mèrits fins a assolir el 1854 l'alt càrrec de comandant de les Esquadres de Catalunya. Dirigí durant molts anys l'esquadra de l'Arboç i coneixia pam a pam el Penedès. Morí a l'esmentada vila el 1889, als 84 anys.

JOSEP VIDAL I PUJADAS, UN XÈRIF DEL PENEDEÈS

EXPLICACIÓ

Aquest personatge no és nascut al Penedès, però hi va viure molts anys exercint de caporal dels mossos d'esquadra de l'Arboç. La seva frenètica activitat l'obligà a recórrer tota la comarca, i encara més enllà, la percaça de bandolers, lladres, desertors, moneders falsos, assassins, gent de mal viure i, de passada, algun innocent. Pel retrat podem adonar-nos que era home corpulent, de faccions dures i poc agradables, mirada guexa, i sospitem que presumit i fatxendós; a alguns papers, però, es fa ressaltar la seva amabilitat.

El cos dels mossos d'esquadra era considerat apolític, i sempre seria amb gust el manaire de torn, que, en aquella època —tret del rei o de la reina— canviava sovint. No farem aquí la història d'aquesta institució, ja que es pot trobar a molts llibres.

Pel que veurem, en Vidal era valent, decidit i astut. Més d'una vegada lluità cos a cos amb facinerosos. Fou recompensat amb diverses condecoracions i, de simple mosso, anà ascendit en l'escalafó fins a assolir la màxima graduació possible: comandant general d'aquestes forces a Catalunya.

En una mena de segona part d'aquest treball seleccionem —com a curiositat— algunes de les feines executades al Penedès. Si algú hi ensopegués algun avantpassat, que no s'amoïni; també l'autor d'aquest

treball ha topat amb Bofarulls delinqüents. Què hi farem, les coses anaven així!

Cal remarcar que els mossos, com podem veure en alguns dels adjunts gravats, calçaven espadenyes, anaven guarnits amb elegància i es cofaven amb un barret de copa que no els queia ni en l'espessor del bosc ni enmig dels combats més aferrissats.

NAIXEMENT A BOTARELL

Botarell, a mitjan segle XIX —ens diu l'imprescindible Madoz—, és a 5 hores de Tarragona i a 2 de Reus. El terreny és planer, ben ventilat i amb clima salutífer; té 94 cases i 457 ànimes; els camins són en bon estat; el terreny dóna figues, avellanes, cireres, prunes, hortalisses, bon vi, bon oli, ordi, mongetes i patates; es crien ramats de bous; s'hi cacen llebres, conills i perdius; al terme hi ha tres molins fariners; fan negoci amb el vi i les avellanes.

Els pares del nostre heroi, Josep Vidal i Sanahuja, pagès, i Josepa Pujadas, es van casar a Botarell el juliol del 1803. Van tenir 7 fills: Josep, Rosa (n. 1807), Llorenç (n. 1809), altra Rosa (n. 1813), una tercera Rosa (n. 1815), Francesc (n. 1818) i altre Francesc (n. 1820). El pare morí el 1837, als 60 anys.

Transcrivim la partida de baptisme:

«Dia vint y de Abril de mil vuyt cents y quatre, a la fonts baptismals de eta Parral Igla. de St. Llorenç Màrtir de Botarell del pnt. Camp. y Arbat. de Tarragona, jo, Joseph Anton Roset, Pbre, he bate jat solemnement a un fill legitim natural de Joseph, y de Josepha Vi dal, y Puada\$, conjs, pagesos de esta vila de Botarell, lo qual nasqué lo mateix dia a la una de la nit y ly posaren nom Joseph, Llorens, y Anton. Foren padrins Llorens Pujadas y Maria Vidal, „pagesos de eta vila.»

Ell, però, el farà dir Josep Anton, «José Antonio» als papers.

LES ESQUADRES DE CATALUNYA

Foren creades a Valls, per Pere Anton Veciana, el 1719. Eren, al començament, 3 esquadres «destinadas a la persecución de facciosos

disturbadores de la pública quietud». Entre els membres inicials apareix gent del Penedès, com és ara: de la Llacuna, Josep Puigdemonges, batlle i primer caporal; i, com a mossos, Josep Cusiné, Josep Quintana, Manuel Vives, Francesc Cortey i Josep Rosa; de Vilafranca, Josep Sabater, segon caporal; de Sant Pere de Riudebitlles, Francesc Montarro; de Torrelles, Jaume Robert; i de Bonastre, Rafael Sanabra.

El 1828 hi ha esquadres a Valls, amb 18 mossos; Riudoms, 18; Móra d'Ebre, 18; la Seu d'Urgell, 15; Pobla de Segur, 15; Torres de Segre, 18; Sta. Coloma de Farners, 18; Sant Celoni, 18; Perelada, 18; Moià, 18; Torelló, 18; l'Arboç, 18; Sta. Coloma de Queralt, 18; i Barcelona, 18; total, 246. En aquella època, el comandant cobrava 3.000 ptes. l'any, 1.095 els caporals i 597 els mosso.

Si bé, en principi, aquest institut tenia la missió d'empaitar malfactors, posteriorment reberen diverses comissions dels capitans generals de Catalunya, participaren a favor del govern central en les guerres civils del segle XIX i, més endavant, van combatre, sobretot a Barcelona, les manifestacions de tipus social i polític.

Els seu components coneixien perfectament el país on es movien, sabien les tresqueres i els amagatalls, tenien confidents i espies arreu, coneixien la gent de pobles i masies, i obraven, segons convingués, amb l'amenaça o la persuasió.

EL MOSSO VIDAL

El nostre personatge, de bona còrpora, agut observador, suspicac i d'extraordinària resistència física, fou admès al cos el primer de juny del 1828, als 24 anys, i destinat a l'esquadra de Torres de Segre, tocant a Lleida.

El març del 1830 el mosso Vidal obté per elecció el càrrec de sots-caporal i és destinat a la subdivisió de St. Martí de Maldà, depenent de Torres de Segre.

Començada el 1833 la primera gerra carlina, hi participà de ple amb la seva esquadra. Intervé en la persecució del capitost Carnicer i combat el capitost Palau al santuari del Tallat. El 23 de juny del 1835 és sorprès per una tropa de 400 carlins a la Panadella; malgrat tot, aconsegueix

Els mossos, ben guarnits i armats, guaiten enfront, a dreta i a esquerra, sempre a la recerca de malfactors de tota jeia.

Josep Vidal i Pujadas, nat a Botarell el 1804 i mort a l'Arboç el 1889, passà de mosso d'esquadra a Torres de Segre a comandant general de les esquadres de Catalunya. En aquesta il·lustració, tan mudat i condecorat, el veiem al cim de la seva carrera.

foragitar-los. Tomba aquell any, fent costat al capità general, per Vic i Puigcerdà. Participa en un grapat de combats, escorta combois i és manat per diversos coronels.

EL CAPORAL VIDAL

En plena guerra, pel gener del 1836, és promogut a caporal per elecció. No para de perseguir «facciosos» i, amb la columna del general Aldama, és a l'acció de la Granada el 4 de setembre, i el 10 de desembre, amb el capità general, a la de Casserres.

Segon el reglament (2/5/1817), els caporals havien d'executar puntualment les ordres que els comunicaven llurs comandants, o que rebessin directament del capità general. Havien de rondar amb les seves forces una vegada al mes per tot el districte que tenien assignat, i altres punts que prescrivís el comandant. Visitarà detingudament els hospitals de pobres i el hostals, on sovint s'hi recullen delinqüents. Si convé disfressar alguns mossos per assegurar-se la captura o el descobriment dels reus, els donarà una llicència per escrit per tal que no siguin detinguts com a sospitosos. Si els malfactors resistissin amb armes o, intimats a rendir-se en nom de la reina, no ho fessin, podrà el caporal ordenar que se'ls faci foc...

El 13 de juny del 1837 intervé en l'acció de St. Boi de Llobregat, i el 16 novembre del 1838 en la de l'Hospital del Boix.

Els dies 15 i 16 de novembre del 1839 pren part a la batalla de Peracamps; pel seu heroic comportament fou agraiat sobre el camp de batalla amb el grau de tinent d'infanteria.

Acabada la guerra dinàstica, el 31 d'agost del 1840 és destinat a l'esquadra de l'Arboç.

El dia 1 de febrer del 1841 inicia la persecució de Casulleras, Marimon i Vernet, que havien estat carlins, i la seva banda. A més de cometre robatoris, segrestaven gent i demanaven rescat; molt sovint, les víctimes eren degollades. Per informacions confidencials són localitzats a Rubió. En un tiroteig a la sortida de missa, els malfactors són morts per la gent d'en Vidal.

El 1842 forma part dels perseguïdors del cèlebre Felip, que actuava per la banda de Vic i la Garrotxa, el qual és capturat i executat juntament amb altres components de la colla. Per aquest servei, i pels de l'any anterior, obté el grau de capità d'infanteria.

En Miquel Ramoneda tenia 22 anys i era propietari d'una fàbrica a Sant Quintí, i el 1842 construïa una resclosa a la riera de Mediona per donar més impuls a la maquinària. El 17 de juliol, ell i una colla d'amics emprehueren viatge a Igualada a cavall amb el propòsit de visitar «La Igualadina Algodonera». Fan parada a la font del Bosc i Ramoneda i és capturat per un grapat de delinqüents comanats per en Jaume (o Met) de l'Hostal i en Salat, dit «Nas», natural de Sant Quintí. Antoni Sabater, amic de Ramoneda i que l'acompanyava de viatge, està en connivència amb els criminals; per la seva mediació demanen a la família del segrestat 400 unces d'or i 25 més per cada dia de retard. L'autoritat engarjola tots els parents i amics dels bandolers, aixequen sometent general i cerquen arreu de la comarca. En Vidal entra en acció. Sospiten d'en Sabater, que confessa. El confident Ramon Bonet, «el Calderer», facilita més detalls. Localitzats els dolents al mas Pagès, en Vidal i en Salat lluiten cos a cos; aquest dispara i mata el mosso Pere Vidal, que anava a defensar el caporal, i fereix el mosso Rafael Vinyes. Vidal mata el Salat. Finalment, els lladres alliberen el captiu i fins i tot li fan un petó.

Amb aquesta acció, i altres de secundàries com la captura de 64 criminals, es posa fi a les activitats de les partides al corregiment de Vilafranca.

Com a exemple de la forma d'actuar del caporal Vidal, vegi's l'estratagema usada al mas Vilà, prop de Vallespinosa, quan perseguia Casulleras i Marimon. En arribar-hi, saluda la mestressa, ja que el marit era a curar la somera d'un ermità. Li diu que la setmana vinent pensa caçar pel terme amb uns amics, i li demana hospedatge. Com de passada, li pregunta si ha vist un bandoler aquells darrers dies, i la dona ho nega. Ell, però, guaita al rebost i veu pans, ous i altres viandes. Quan arriba el marit, sense donar-li temps a veure la muller, li diu que aquesta ha explicat que un grup ha d'anar a sopar al mas. El marit ho nega. Després fa el mateix amb la mestressa, per tal d'arreglar una veritat amb una mentida. El matrimoni declara no saber res i no esperar ningú. En sortir de la casa, veu la mainada i els pregunta:

—Aquell homes que van ser aquí l'altre dia, ja us van donar uns regalets de part meva?

—No ens van donar res —canten el menuts.

Aquest mateix any 1842 té lloc la trobada del nostre valent amb el general Espartero, que era llavors regent i es dirigia a Barcelona, acompanyat només pel seu Estat Major. En arribar prop dels Brucs, per la banda d'Igualada, el militar s'adonà d'un grapat de gent que es movia pels volts de la carretera. Compareix en Vidal i s'entaula un diàleg que és reproduït a molts papers.

«—¿Qué fuerza es esa? —preguntó el general.

»—Somos lo mozos de Escuadra —replicó el cabo Vidal.

»—¿Cuánta gente hay aquí?

»—Setenta mozos.

»—¿Qué partido han tomado los demás y especialmente los que están en Barcelona, hoy pronunciada?

»—Mi general, los mozos no conocemos partidos. Nosotros nunca nos pronunciamos. Los mozos de Barcelona siguieron a la autoridad que mandaba; así es que, a estas horas, no hay un solo mozo que no esté bajo las órdenes de las autoridades legalmente constituidas.

»—Según esto, ¿los mozos siempre son lo mismo?

»— Siempre, mi general; nosotros siempre obedecemos a la autoridad legalmente constituida.

»—Así me gusta; ya tenía yo muy buenos informes de vosotros.

»—Gracias, mi general.

»—¿Hay enemigos por el camino?

»—Antes de llegar al Bruc encontraremos algunos pronunciados.

»—¿En cuánto número?

»—Creo serán unos 300.

»—Entonces, tenemos poca fuerza.

»—Mi general, ya tenemos bastante. Yo me adelantaré con unos 40 mozos, y V.E. puede proseguir su camino, seguro de que lo encontrará bien despejado. Para esto me bastan los 40 mozos.

»—Y así ocurrió...»

Als batibulls del 1843 persegueix el general Zurbano, participa al setge de Lleida i al de la Seu d'Urgell. Per tot això se li concedeix l'efectivitat de capità i és agraciat amb la creu de San Fernando de 1ª classe.

El vespre del 12 de maig del 1844 sis lladres armats amb ganivets assaltaren el mas de Bergadans, al terme del Pla i Lavit. L'amo, Nicanor de Franco, tingué càrrecs a Barcelona i se'l suposa ric. En aquell moment no hi ha ningú, ja que són a festa major a Santa Fe. Els lladres s'enduen 200 duros, una «culebra» amb monedes d'or, sis coberts de plata, un culleró de plata amb la marca «N. F.», una medalla de plata, una cadena d'or, 3 botons d'or amb un brillant al mig, 5 anells d'or, unes arracades d'or amb topazis, una espasa, una escopeta i un manat de claus de totes mides. Se sospita que els assaltants són de Castelldefels o rodalies. En Vidal entra en acció. Pel camí, un confident li diu que el dia abans del robatori havia vist 3 o 4 sospitosos, un d'ells alt, bru i gravat, i un altre també molt alt i de «cara fastigosa». El caporal sospita de seguida d'Andreu Marimon, dit «el Gravat de Montagut», i d'en Segarra, cunyat del masover del Bergadans. A aquest, el troba camí de Garraf, en una cabana de pastors. Amenança amb afusellar-lo si no descobreix els còmplices. En no aconseguir-ho, el fica dins d'un cup i no li dóna menjar. L'endemà, davant del detingut, Vidal es cruspeix un bon plat d'arròs amb pollastre, pa i vi, amb el propòsit de fer-li dentetes. El pres acaba confessant. A més d'en Segarra, el delinqüents eren: Joan Salat, pastor; Pau Montserrat, de Santa Fe; Jaume Brics, de la Granada; Andreu Marimon, de Montagut; Josep Gassol, «el Crestoner», del Montmell; i un Ferrot, de Vilanova. El Gravat és mort d'un tret per en Vidal en un enfrontament entre Castellet i Cubelles; en morir declarà que tenia la part de botí embolicada amb draps i amagada en una roca al Montmell (expirà sense concretar el lloc); també resultà mort en Gassol. En Segarra, el Salat, en Montserrat i en Brics foren condemnats a 10 anys de presó a l'Àfrica, on van morir. En Ferrot va ser detingut pel sometent de Cubelles al molí d'en Galties, a Rocacrespa.

Per aquest servei, la reina es dignà premiar-lo amb el grau de comandant d'infanteria.

El juliol del 1845 el caporal Vidal i els seus mossos participen en la repressió de l'alçament contra les quintes. Deixant la seva genuïna missió, el cos es veu obligat pels governants a intervenir en les revoltes populars contra el despotisme.

Des de començament de l'any anterior, una colla de bandits, que mai no eren capturats, assaltaven les diligències. Se sabia només que es movien pels volts de Pallejà, Sant Andreu de la Barca i Martorell. El primer de setembre del 1845 és robat un vehicle on viatjava un súbdit francès, a qui prengueren un bon grapat de monedes d'or i altres objectes. Aquest fet obligà a moure's l'autoritat, que encarregà al nostre Vidal la destrucció de la banda. Ja de bon començament sospità de la família Estapé, de Sant Andreu, formada pel matrimoni, 4 fills i 2 filles — vídua una i casada l'altra —, que passaven per acomodats i respectables. Els nois anaven per fires i mercats tractant amb bestiar. La família tenia molta relació amb Tomàs Esteve, Francesc Llagost, Joan Mercader i, sobretot, els germans Sunyol, tots ells sospitosos pel mossos d'esquadra. A més, era sabut que a ca l'Estapé tenien una mina, on s'amagaven quan convenia. Després de vigilar el moviment del personal de la casa, Vidal hi entra. A una de les filles li troba una revista de modes francesa. En manifestar la seva sorpresa, ella respon que un dia va passar pel poble un francès i li va canviar. D'aquest fil vingué la captura de tots els delinqüents i la recuperació de joies i diners que havien robat als passatgers de les diligències. Per tan «señalado mérito, S.M. tuvo a bien darle una prueba más de su Real magnificencia otorgándole la Cruz de Caballero de la Orden Americana de Isabel la Católica libre de gastos».

Durant la Guerra dels Matiners intervé contra els revoltats. Consta que, pel gener del 1847, surt amb una columna de l'exèrcit en persecució de Tristany i el Ros d'Eroles, fins al mes de març, que retorna a la seva esquadra. La nit del 18 de març lluita a Sant Feliu de Llobregat, on rep dues ferides. Pels mèrits que va contraure en aquestes accions li és concedida l'efectivitat de segon comandant d'infanteria. El 20 d'agost pren part en un fort combat al Montmell, la matinada del 16 de novembre captura el cap carlí de Carme i el 2 de desembre al famós Francesc Sellarès al terme de Lavit.

L'any 1848 continua la guerra. Pel setembre, en Vidal i el seus mossos són al Romani, del Pla de Manlleu, i seguidament, el dia 13, participa en la violenta acció de Montagut, on és derrotada la facció del republicà Baldrich. Pel seu bon comportament en aquesta darrera contesa, és agraiat per segona vegada amb la creu de San Fernando de 1ª classe.

El 1849, darrer any de l'alçament dels Matiners, en Vidal tomba pels volts de Barcelona i pel Maresme —Valliromanes, Sant Fost, Premià de Dalt—, on s'afarta de capturar rebels i de desfer «gavillas» carlines.

Tots aquests anys, de l'Arboç depenien els mossos d'esquadra de Piera i els de la Llacuna, comanats per un sots-caporal.

EN VIDAL ARRIBA AL CIM

El 9 de gener del 1854 mor, d'un atac de feridura fulminant, En Josep Viver (o Vivé), sisè comandant de les Esquadres de Catalunya; havia ingressat al cos el 1820, passà a caporal el 1824 i el 8 d'agost de 1836 ascendí al càrrec que deixava amb el seu traspàs.

Per R.O. de 31 de gener del 1854 la reina confià aquest lloc a Josep Anton Vidal i Pujadas. El març següent, i també al juliol, ja a Barcelona, es trobà al mig de les revoltes obreres, que, obeint ordres de Capitania, ajuda a reprimir. Amb aquests fets obté l'efectivitat de tinent coronel.

Direm, de passada, que el comanament de l'esquadra de l'Arboç havia estat ocupat pel caporal Joan Martí, ajudat pels sots caporals Francesc Grau i Josep Ferré; els mossos eren: Salvador Plana, Josep Salat, Jaume Borràs, Pere Font, Josep Tort, Anton Carme, Miquel Fontanilles, Esteve Mariné, Ramon Agustí, Daniel Marsè, Pau Grasses, Ramon Franquet, Josep Piquer, Josep Carreté, Josep Punsol, Joaquim Solé, Simó Miró, Miquel Meda, Pere Sabés, Josep Jorva, Joan Coll, Miquel Solé, Josep Camats, Martí Ràfois, Josep Carreras, Josep Montserrat, Joan Grau, Aleix Torruella, Carles Salat i Pau Serradell.

La nit del 13 al 14 d'abril del 1855 uns bandolers disfressats de mossos d'esquadra, roben el mas de Sant Jaume, en terme d'Olesa, i cremen vius els propietaris. En Vidal captura els malfactors. Això li val la creu «de la Real y distinguida orden española de Carlos III, libre de gastos».

El juliol d'aquest any intervé contra els aldarulls promoguts a Barcelona. I el 15 d'octubre empaita la colla que dirigeix Cristòfol Comas, dit «Tòfol de Vallirana».

El 1856 l'activitat d'en Vidal es centra a combatre els avalots urbans, i també en la detenció de moneders falsos, delictes molt estès aquell temps i que s'exercitava tant a pisos barcelonins com en masies i en recòndits amagatalls. Del dies 12 al 22 de juliol d'aquest any comana una columna de caçadors de l'exèrcit i mossos d'esquadra i ataca les

barricades alçades en el que eren llavors pobles de l'entorn de Barcelona. Quan queda «restablecido el orden», li és atorgat el grau de coronel d'infanteria.

Per R.O. de 16 d'agost de 1857 se l'autoritza a usar el nou distintiu de la creu de San Fernando de 1ª classe creat per R.D. de 14/7/1856, de la qual gaudeix en virtut de les Reials Cèdules de 20/4/1845, 28/10/ 1848 i 20/4/1852, que hem esmentat al seu lloc.

D'entre les heroïcitats viscudes combatent la falsificació de moneda cal anotar la troballa d'una màquina a les Corts de Sarrià, el 13/10/ 1858, on és detingut l'amo, Marc Macaya. I al cap de dos dies, a Manresa, d'una màquina, encara embalada; aquí són detinguts Marià i Josep Cerarols. Naturalment, pel seu enlairat càrrec, en Vidal no actua directament, sinó que ell captava les informacions i donava les ordres als caporals respectius.

El setembre del 1860 encara té per missió principal el descobriment de moneders falsos; troben una màquina a Sabadell i són detinguts Agustí Cubido i Joan Anglès. I el 1861 en localitzen d'altres a Sant Boi i Sant Feliu de Llobregat, amb la captura dels delinqüents.

Per R.O. de 12 de maig del 1865, i com a conseqüència de R.O. de 10/10/1864, li és concedit «el empleo» de coronel d'infanteria.

LES ACABALLES

L'any 1866 el país vivia una greu crisi econòmica, que s'afegia a un malestar generalitzat existent de feia temps. Els dies 6, 7 i 8 de gener d'aquest any es van produir a Barcelona una sèrie d'aldarulls, amb manifestacions pels carrers i crits de tota mena. El diaris de l'època no especifiquen què va passar, sinó que, al cap d'uns dies, fan vagues al·lusions als «sucesos acaecidos». Sembla ser que en Vidal comparegué, el vespre del darrer dia, amb les seves forces a la Rambla i que la multitud els va insultar i fins i tot els apedregà. El comandant manà que els seus homes fessin foc contra la gent, i en resultà un de mort —als porxos de la plaça Reial— i un grapat de ferits. Des d'aquest moment s'enceten les controvèrsies. Uns condemnen l'acció d'en Vidal titllant-lo d'imprudent i al·legant que, a més, no havia donat avis que anaven a disparar. Altres qualifiquen l'acte de necessari, comptant que el coman-

dant s'atengué a la disciplina i obeí ordres superiors. Uns tercers deien que no quedava clar si el mort ho fou pel trets dels mossos o per alguna altra persona.

D'aquest fet augmentà l'animositat popular contra el cos, incitat també el poble pels partits extremistes.

Aquella sang vessada arribà al Govern. L'autoritat diu que el comandant Vidal «se vió precisado a hacer fuego sobre los alborotadores para restablecer la tranquilidad; lo que consiguió, y formada sumaria, después de oído el Tribunal Supremo de Guerra y Marina, se dignó S.M. declarar en R.O. de 7 de mayo que él y los demás individuos del Cuerpo que tenía a sus órdenes, habían cumplido con prudencia y lealtad sus deberes, haciéndose acreedores a su Real aprecio».

Per Reial Cèdula de 20 d'octubre de 1866 li és concedida la placa de la «Real y militar orden de San Hermenegildo», amb l'antiguitat de 8 de gener del mateix any (o sigui, del dia dels luctuosos fets).

LA REVOLUCIÓN

El 4 de setembre del 1868, el «coronel jefe José Antonio Vidal» signa encara la nota on quinzenalment es donaven a conèixer les activitats del «Cuerpo de Escuadras de Cataluña». Entre altres serveis, s'esmenten els acomplerts per la divisió de Piera, que deté dos veïns del poble, Josep Cortés, per «hurto», i Jaume Jauvet, per «robo».

El *Diario de Barcelona* del dia 23 publica una al·locució del comte de Cheste, que el dia 25, signat per «Lo comte de Cheste», repeteix en català. Llegim-ne uns fragments: «... ja estich altra vegada entre vosaltres, estimats Catalans... En horas de violentos trasbals, naixen, creixen, se divulgan alarmas y noticias, fillas de la traïció, de la po ó de la ignorancia... 'Execració sobre'ls autors de tan perfid atentat!... Catalans, estimem lo trono de los Peres y los Jaumes, dels Alfonsos, Isabels y Fernandos. 'Viva Isabel III! La Religió y la monarquia ligitima son lo port de náufragas naciones...»

La tarda del dia 30 es concentra gent a la Rambla de Barcelona, i seguidament el comte de Cheste manifesta que ell no és polític, sinó militar, i que obeiria el govern constituït, però demana que es mantingui

l'ordre. Una junta provisional ràpidament formada llença una proclama, que acaba: «Catalanes: ¡viva la libertad! ¡Abajo los Borbones! ¡Viva el sufragio universal! ¡Viva el pueblo! ¡Viva la Marina! ¡Viva el Ejército!»

La primera mesura que pren la Junta Revolucionària és aquesta: «... segura de interpretar fielmente las aspiraciones de la opinión pública, ha acordado la extinción **inmediata** (la negreta és d'ells) del Cuerpo de Mozos de Escuadra...»

La multitud crema el «pontón», que era una mena de vaixell-presó, i canvia el nom d'alguns carrers; surten periòdics nous: *Boletín Oficial Revolucionario*, *El Cohete*, *La Revolución*...

El 30 de setembre, a les 9 hores 26 minuts de la nit, el Vendrell s'adreça telegràficament a la Junta Revolucionària de Barcelona: defensa la causa de la llibertat, s'ha format una junta provisional i regna el major ordre; signa el «vocal encargado» Fco. Javier Calvo. El primer d'octubre la junta acorda que les armes dipositades a Vilafranca i a l'Arboç, procedents dels mossos, siguin entregades al més aviat millor a la Junta Revolucionària de Vilanova i la Geltrú.

La «Junta Provisional de Gobierno de Vilanova decreta el 30 de setembre: la destitució de l'Ajuntament; l'abolició de la contribució de «consumos»; la dissolució de la guàrdia municipal i la reposició de «serenos» i guàrdies rurals; la col·laboració dels vilanovins amb les patrulles de paisans i de l'exèrcit que ronden pels carrers amb el «laudable objeto de sostener el orden público y la propiedad y defender el nuevo orden de cosas»; el nomenament d'alcaldes de barri; que els tallers no parin... Signen Frederic Navarro, Manuel Torrents, Josep Ferrer i Ribas, Joan Bta. Simeón, Cristòfol Parellada, Sebastià Bernis, Jaume Vadell i Casto Andreu.

El 3 d'octubre arriba a Vilafranca, en tren, l'Armenter, que havia estat un dels primers a lluitar contra el règim derrocat. És rebut amb repic de campanes, i en Francesc Huguet, de la junta, el saluda així: «...Poble de Vilafranca, ja'l teniu aquí, ja'l veus. Dos anys y deu mesos ha estat menjant lo pa amarch de la emigració, lluny de sos pares, lluny de sos fills, lluny de sa familia, lluny de tots vosaltres...»

En sessió del 9 d'octubre, la Junta Revolucionària de Barcelona demana que l'Audiència obri altra vegada la causa criminal instruida contra «don José Vidal, comandante que fué del extinguido cuerpo de

Aquest gravat pot molt bé representar en Vidal foradant la panxa del bandoler Salat, de Sant Quintí. Com per miracle, mai no els queia el barret.

Mozos de Escuadra, en cuya causa se sobreseyó sin perjuicio de ulteriores méritos».

La nit del 29 d'octubre s'estrena al Romea de Barcelona, amb èxit, *La Sileta de Gelida*, de Francesc de Sales Vidal. La notícia al començament qualifica l'obra de «comedia catalana» i més enllà en diu «producción dramática». El pintor Planell ha fet el decorat, «que representa parte de la comarca donde se halla el pueblo del título».

El darrer trimestre del 1868, dissoltes les esquadres, en Vidal queda «de reemplazo» a l'Arboç, i el primer de gener del 1869, per decret de 2/12/1868, passa com a agregat al «7º Tercio de la Guardia Civil» i es trasllada a Saragossa i després a Madrid. Aquests mesos, però, la seva activitat no és gaire clara. Els diaris revolucionaris l'acusen de tombar per França, cercant recolzament per combatre el nou règim. Potser l'actuació d'en Vidal, adscrit ara a la guàrdia civil, no era ben bé aquesta. Trobem, però, que el 24/10/1868 el «Gobierno provisional de la Nación» li concedeix un any de llicència per viatjar pel «vecino imperio Francés con objeto de restablecer su salud, de la que principió a hacer uso en 15 del propio mes».

El 20 de setembre del 1869 «Don Francisco Serrano y Domínguez, Regente del Reino por la voluntad de las Cortes Soberanas», i d'acord amb la llei vigent, concedeix a l'Anton Vidal, «coronel agregado... de la Guardia civil», «el retiro que ha solicitado, para la ciudad de Barcelona, con los 90 centésimos del sueldo de su empleo, a 207 escudos mensuales que le corresponden por sus años de servicio...»

Ell, però, havia causat baixa el 15 d'abril d'aquell any 1869. Tot plegat, des de la seva incorporació a Torres de Segre, havia servit un total de 40 anys, 9 mesos i 15 dies.

Morí a l'Arboç el 1889, als 84 anys.

LES FEINES D'EN JOSEP ANTON VIDAL

Els periòdics parlaven de tant en tant de l'actuació dels mossos d'esquadra, i el mateix cos, des de la dècada dels anys 40, redactava quinzenalment una nota amb el detall de les seves activitats a tot Catalunya. Cada final d'any, a més, totalitzava les xifres, per delictes. En

fundar-se la guàrdia civil, el 1844, a la qual s'encomanà una missió idèntica a la dels mossos, es produí una certa tibantor entre els dos instituts. El Govern tractà fins i tot de dissoldre les esquadres; però el capità general de Catalunya les va sostenir, i per R.O. de 13/9/1844, de Narváez, la permanència del cos és refrendada.

Per les dades que donarem, es pot comprovar que tot era delictiu, fins i tot els malparlats, els jugadors, el pròfugs, els avalotadors i els sospitosos...

Fem un extracte de les actuacions de l'esquadra de l'Arboç, sobretot al temps que en Vidal n'era caporal.

29/5/1834. Som a la primera guerra carlina. El «parte» de guerra fa esment de la col·laboració de l'esquadra de l'Arboç en un atac a «una gavilla de bandidos» a l'altura del mas de la Riera, terme de Pontons. Era comanada pel Llarg de Copons i per en Pere Morató. Els carlins fugen, llençant els fusells, la roba i fins i tot les espadenyes.

23/7/1835. El «parte» diu que a l'acció de Selma i Torre Milà es va distingir Jaume Mas, dels mossos d'esquadra de l'Arboç.

25/4/1842. A Papiolet és capturat Josep Soler, dit «Xampló», per ordre del jutge del Vendrell, i també Isidre Borrell, dit «Cabo Puder», de Cubeilles, facciós del batalló de guies del Llarg, i Joan Papiol i Jaume Ribas, del mateix poble, que l'havien encobert.

18/5/1842. El caporal dels mossos de l'Arboç deté al mas de Valldosí (?), a Selma, el «faccioso y malhechor» Josep Prat i els amos de la casa on s'amagava.

1/7/1842. Són perseguits pels mossos 7 o 8 homes sospitosos que troben pel Penedès. Han estat detinguts dos pastors que els van veure i no ho van denunciar.

9/7/1842. Són afusellats per l'esquena, a Vilafranca, després d'haver-los capturat a Barcelona els mossos, els «latro-facciosos» Sebastià Raventós, dit «Pere de la Plana», de St. Pere de Ribes, i Francesc Alegre. L'execució es fa «al recodo que forma a la salida de la puerta de Valencia el baluarte aspillerado de San Francisco y el lienzo de muralla que se extiende desde el foso al baluarte...»

13/7/1842. L'esquadra empaita, pel costat de Bonastre, 17 homes armats amb fusells i garrots, però no els aconsegueix. Sembla que es tracta de contrabandistes, que traginaven gènere des de la costa.

30/1/844. Captura de Francesc Sellarès, de St. Pere de Riudebitlles, per haver-li trobat a casa una dotzena de tovallons i una tela de matalàs procedent, se suposa, d'un robatori perpetrat a la Noguera Alta el 4 de desembre passat.

12/2/1844. És detingut i tancat a la presó del Vendrell Josep Figueras, de Bonastre, reclamat com a complicat en una causa criminal per mort de Joan Roca. I, a la de Vilafranca, Josep Soler i Fèlix Basa, còmplice en un robatori comès a la casa de D. Joan Marquès, de Vila-nova.

26/2/1844. Al coll de Sta. Cristina és capturat Josep Pie, «latro-faccioso», natural de Vila-rodona.

29/2/1844. Al terme de Papiolet són detinguts els germans Anton i Jaume Grau, Josep Gener, Josep Urpí i Pau Galofré, tots d'aquell lloc; se'hi ha trobat una carrabina, una pistola, un punyal i un paquet de cartutxos.

16/3/1844. Captura de Joan Benach, per lladre.

22/3/1844. Detenció de Joan Mestres, per ferides produïdes a Isidre Sanou.

19/4/1844. Captura, a Vilafranca, de Josep Martí Blanch, desertor del presidi de Barcelona, on fou retornat.

22/4/1844. És empresonat Joaquim Bonet Soler, de Benilloba (Alacant), per no portar els papers en regla i haver-lo trobat «escondido sobre la carretera de Sitges» (sic).

10/5/1844. Captura de Josep Vives i de Pau Balaguer, a Vilafranca, escapats del «presidio peninsular».

12/5/1844. La premsa dona notícia del robatori del mas de Bergadans, que hem explicat en altre lloc. És esmentat «el activo y valiente cabo de las escuadras de Arbós, D. José Antonio Vidal».

15/6/1844. Aquesta nit és detingut, a Pacs, Ramon Badrins, dit «el Llarg», per complicitat en un robatori.

17/6/1844. «El tan valiente como infatigable capitán D. José Antonio Vidal, cabo de la escuadra del distrito de Arbós, ha añadido un nuevo timbre a los muchos que sin duda se leen en sus hojas de servicios». Es tracta de l'enfrontament, que abans hem comentat, amb la resta de la colla de lladres del mas de Bergadans.

20/7/1844. Captura, a Capellades, de Jaume Perull, fugit de la presó de Tarragona, i, a l'Arboç, de Francesc Pradell, de la de Girona. Al terme de Castellet i la Gornal és agafat Aleix Ferrer, dit «Villanet», complicat en alguns assassinats.

8/9/1844. Detenció, a Torrelles de Foix, de Jaume Sardà, reclamat pel jutge de Vilafranca.

5/10/18-44. Són arrestats quatre desertors del «cuadro de Borbón».

16/10/1844. Captura de Pere Jamà, «iniciado en una conspiración y reclamado por el Capitán General».

14/11/1844. Als Monjos són detinguts Francesc Vert, de St. Andreu del Palomar, i Teresa Solà, de Barcelona, per lladregots.

22/11/1844. Són capturats a Masllorenç Pau Vives, dit «Bailó», i Joan Ferrer, dit «Pelat», el primer per haver-lo reclamat el jutge i el segon per ser pròfug del presidi.

1/12/1844. El caporal de l'esquadra de l'Arboç deté a St. Boi de Llobregat 26 homes, per jugadors.

31/12/1844. L'any 1844 l'esquadra de l'Arboç ha practicat les següents captures: 2 assassins, 11 lladres, 9 delinqüents, 9 pròfugs i desertors, 15 reclamats per la justícia, 2 revolucionaris i 2 sospitosos; total, 50. A tot Catalunya, aquest any, 847 detinguts.

20/1/1845. Detenció a Vilanova de Manuel Català i Josep Escofet, per ordre del capità general.

27/1/1845. Captura a Vilafranca d'Antoni Marimon, natural de Mediona, reclamat per l'autoritat.

22/2/1845. Detenció, aquesta nit, a Ortigós, de Josep Ferran, d'aquest lloc, reclamat pel jutge del Vendrell.

29/4/1845. Són capturats a l'Arboç els veïns d'aquesta vila Ramon Ferrer i Magí Salvat, per còmplices en la mort de Joan Pau Coll; foren posats a disposició del jutge del Vendrell.

8/6/1845. El caporal de l'Arboç, d'acord amb l'alcalde de Jafra, captura Josep Julià i Font, de St. Boi, «ladrón famoso y prófugo de las cárceles de S. Felio de Llobregat, en la que ha sido de nuevo conducido».

17/6/1845. Detenció, aquesta matinada, a Ortigós, de Llorenç Pros, de Banyeres, Joan Francesch, àlies «Poll», d'Albinyana, Martí Benach i Pau Ferran, de la Bisbal, «por autores de cierta riña» i reclamats pel jutge del Vendrell.

6/7/1845. Captura de Joan Borrell, de la Bisbal, per haver fugit del presidi de Tarragona.

8/7/1845. Aquesta matinada, auxiliant el comissari de Vilafranca, detenen a Vilanova Jaume Esvert, Benvingut Alemany, Pau Ferrat, Pere Riba, Joan Capdevila, Ramon Bernadó, Josep Puig, Joan Rosich, Jaume Vidal, Josep Garcia, Felip Serdà, Josep Giró, Josep Olivella, Francesc Ramon, Antoni Font, Manuel Sans i Joan Bages, per revolucionaris, que van quedar a disposició del governador de Vilafranca.

30/7/1845. Aquesta nit és arrestat a Albinyana el veí d'aquest poble Isidre Duch, per haver amagat a casa un criminal escapat de les presons de Valls; és entregat al jutge del Vendrell, que l'havia reclamat.

19/9/1845. Detenció, a St. Esteve Sesrovires, de Jaume Mestres, Esteve Gilar (sic) i Macià Julià, veïns d'aquell punt, i de l'hereu Martí de Gelida; tots ells passen a disposició del capità general.

23/9/1845. L'esquadra de l'Arboç captura, aquesta nit, Joan Junyent, per lladre i pròfug de presidi. En passar pel Pou del Bartumané (sic), terme de Pallejà, el malfactor trenca les cordes i fuig; li engeguen alguns trets i el maten.

28/9/1845. «...el capitán D. José Vidal, que manda la escuadra de mozos... halló ocultos en una cueva de las inmediaciones de Olesa de Montserrat un crecido número de fusiles completos, y muchas municio-

nes, con otros efectos de guerra. Según se dice, dicho cabo Vidal para hacer semejante hallazgo arrostró peligros que pusieron en inminente riesgo su propia existencia». La cova era en un barranc entre Abrera i Olesa; s'hi troben 25 fusells, 19 baionetes, 22 cananes i un barril amb 1.200 cartutxos anglesos.

26/10/1845. Aquesta matinada és detingut a Ortigós Josep Ferrer, d'aquell indret, reclamat pel jutge del Vendrell.

12/11/1845. Detenció de «quintos» pròfugs: Salvador Balcells i Pere Grau, a St. Martí Sarroca, i Josep Rossell, natural de St. Pere de Riudebitlles, al terme de Sta. Maria de Ballvé.

12/12/1845. Captura aquesta matinada, a Vilanova, de Sebastià Mestre, natural d'aquesta vila, reclamat pel jutge de Vilafranca.

21/12/1845. Detenció de Pere Castany, de St. Pere de Riudebitlles, per haver-ho manat el jutge d'Igualada.

31/12/1845. L'any 1845 l'esquadra de l'Arboç ha detingut 3 assassins, 23 lladres, 1 delinqüent, 2 sospitosos, 3 incendiàries, 9 pròfugs i desertors, 26 reclamats per la justícia i 17 revolucionaris; total, 84. Signa el paper el «coronel comandante D. José Vivé».

30/1/1846. Aquesta nit és capturat, al terme de Font-rubí, Ramon Ferré, de la Pobla de Santes Creus, per haver-li trobat una navalla de més de dos pams de llargada.

21/3/1846. Mentre cercava lladregots pel districte de Vilafranca, l'esquadra en deté un parell: Julià Gener, àlies «Martigarsó», de l'Arboç, i Victorià Soler, àlies «Xamplis», de St. Jaume dels Domenys. Per aquelles coses que passen, tots dos van provar d'escapar-se i van fer el sord als crits d'«Alto por la Reina». Com a conseqüència, en Gener fou mort pels mossos als revolts de Vallirana i en Soler prop de l'Arboç.

12/4/1846. La gent no escarmenta. Quan els mossos duïen a Barcelona Joan Benach, d'Albinyana, per lladre, se'ls escapa a Vallirana. Li disparen «algún tiro» i el maten, i va quedar «contuso de resultas de una caída» un dels mossos.

25/5-1846. Aquesta nit són detinguts a St. Quintí els veïns del poble Francesc Bas, «Sopes», Agustí Mallofré, «Marçal», i Domènec Matret, «Minguet», «por destructores de bosques».

17/6/1846. Aquesta matinada és capturat Jaume Baldrich, natural de Roda, per parricida; és entregat al jutge del Vendrell.

31/7/1846. Detenció de Maria Gener, de la Torregassa, reclamada pel jutge del Vendrell.

7/9/1846. Aquesta nit és detingut, a la Bisbal, el veí Pau Mercader, que duia una navalla «de golpe seguro», de dos pams i mig.

20/10/1846. Aquesta nit són fets presos Ramon Guasch, de Banyeres, Josep Calaf, de la Torregassa, i Maria Mercader, «Caselles», de les Peces, per còmplices d'un assassinat i haver-los reclamat el jutge del Vendrell.

15/11/1846. A Canyelles és detingut Joan Rovira, per viatjar sense documentació.

16/11/1846. Auxiliant el batlle de Font-rubí es procedeix a detenir Manuel Badi, de Bonastre, i Joan Tarrida, de St. Joan de Mediona.

11/12/1846. Captura a Clariana, aquest matí, de Josep Papiol, veí de Castellet, reclamat pel jutge de Vilafranca amb relació a unes ferides.

31/12/1846. Aquest any l'esquadra de l'Arboç ha detingut 4 assassins, 6 lladres, 3 delinqüents, 3 pròfugs i desertors, 23 reclamats per la justícia i 2 sospitosos; total, 41. A tot Catalunya, 977 detencions.

6/1/1847. Aquesta nit són presos a Vilanova els veïns de la vila Domènech Montaner i Felip Pinyol, reclamat pel jutge.

1/2/1847. Detenció, a la Torregassa, de Joan Bricollé, dit «Melons», d'aquell poble, per haver-lo reclamat el jutge del Vendrell.

28/3/1847. Aquesta matinada són capturats, al terme de Vilobí, Joan Pau Vallès i Rabella i Pau Vallès i Llopart, pare i fill, veïns d'aquell indret, per haver amagat a casa un «latro-faccioso» que no ha estat detingut.

2/4/1847. En una acció de l'exèrcit contra els matiners a Sant Quintí, en Vidal, «capitán cabo de la escuadra de Arbós», ataca pel costat de la quadra de Bolet i foragita els enemics, que fugen «muy estropeados».

1/6/1847. L'esquadra de l'Arboç, col·laborant amb la tropa, sorpren

Cuerpo de Empleado de Cataluña.

Relacion numerada de los Cabos-Oficiales, Subcabos y Mozo del mismo si quisiera serlo justo y equitativo aumentados en el habas que actualmente disfrutaban, en la conformidad que a continuacion se expresa.

Núm. de Indic.	Clase.	Habas que actual- mente disfrutan.	Habas que piden (las correspondien)
----------------------	--------	---------------------------------------	--

13 -- Cabos-Oficiales. 12 real^{do} de pension. 16 real^{do} de pension

25 -- Sub-cabos. 8 real^{do} de pension. 10 real^{do} de pension.

172 -- Mozo - - - 8 real^{do} de pension. 8 real^{do} de pension

Barcelona 2 de Diciembre de 1861.

El Comandante
Josep Antonio Vidal

El nostre personatge vetllà pel bon passament del personal del cos. El juny del 1857 aconseguí que els mossos cobressin 7 rals diaris en lloc dels 6 rals que venien cobrant des de feia 40 anys. En aquest document, del 1861, passen a embutxacar-se 8 rals cada dia.

a St. Pere de Riudebitlles el capitost carlí Sellarès i la seva partida, que s'escapoleixen.

1/6/1847. L'esquadra de l'Arboç, col·laborant amb la tropa, sorprèn a Sant Pere de Riudebitlles el capitost carlí Sellarès i la seva partida, que s'escapoleixen.

7/6/1847. És arrestat Mariano Serdà, dit «de la Coloma», natural de Piera, «por haber sabido confidencialmente que estaba nombrado para capitanear una gavilla de rebeldes».

14/7/1847. Captura, a Font-rubí, de Bartomeu Fontanals, veí del poble, reclamat pel capità general.

30/7/1847. Per ordre del comandant de Vilafranca, l'esquadra de l'Arboç deté, a St. Quintí, Salvador, Antoni i Antònia Guilera, Josep Tort, dit «Ample», Antònia Armadans i Francesc Carbó, tots del poble, per haver-se unit a la facció els seus fills.

3/12/1847. El caporal Vidal i 4 mossos es disfressen de pagesos i assetgen la casa d'Anton Vallès, conegut com a «vicari de Lavit», on havia de pernoctar el capità carlí Francesc Sellarès. «El activo y denodado cabo» el captura i el duu pres a Vilafranca.

7/2/1848. A Torrelles de Foix és detingut Josep Rafael, «Manelet», d'aquell poble, per còmplice en un assassinat.

19/4/1848. Josep Romagosa és capturat a Cunit, i Gregori Sanabre a Calafell; aquest, natural de Bonastre, és capità de lladres i se sospita que participà en el robatori del correu de València a Barcelona; Romagosa, per haver-lo amagat.

23/4/1848. Detenció, al Vendrell, de Josep Martí, «Segrets», de Creixell, Joan Huguet, «Llopetó», i Andreu Romeu, «Sabater», tots dos de Bellveí, per robatori del correu.

10/6/1848. Són capturats, a Selma, Magí i Josep Montserrat, per haver incendiat la casa d'en Galofré, d'aquell poble, durant un atac dels matiners.

7/7/1848. Són arrestats, a la Bisbal, Pere Junqué i Jaume Valls, d'aquell poble, «por haber pertenecido a la facción e intentado volver a ella».

10/9/1848. Els mossos de l'Arboç col·laboren amb l'exèrcit en un atac al terme de Montagut contra les forces de Baldrich i Marcó.

11/7/1849. Són capturats, a Vilanova, Josep Ivern, «Po de Cunit», Joan Vila i Francesc Devens, per lladres de camí ral.

14/8/1849. Captura de Pau Janer, de Banyeres, per haver-li trobat una «difforme navaja con 3 resortes»; passa al jutjat del Vendrell.

24/8/1849. És detingut, a Canyelles, Joan Mestre, dit «Nen», veí d'aquell poble, per còmplice en un assassinat.

12/9/1849. Detencions massives: al Vendrell: Narcís Socias àlies «Hofa» (sic), Isidre Magrinyà àlies «Colom», Pau Mercader àlies «Gestí», i Francesc Fortuny àlies «Setze», d'aquesta vila; a l'Arboç: Josep Salvat àlies «Pacià», i Joan Gener àlies «Garsó», veïns d'aquest poble. Tots ells per complicitat en robatoris i altres delictes.

14/9/1849. Captura, a Vilafranca, de Joan Nogués (a) «Menut Canti», per complicitat amb els abans esmentats.

2/10/1849. Comença la detenció de la banda dels Andreuets: Antònia Ferrer àlies «Andreuet», Josep Armadans, Josep Rodríguez àlies «Noi doctor».

18/10/1849. Detenció, a Torrelles de Foix, de Josep Escofet àlies «Sabater», per lladre.

5/11/1849. Captura, a Torrelles de Foix, de Joan Rafecas «Po Rafecas» i Pasqual Escofet, d'aquell poble, per lladres.

29/4/1850. Captura, a Cunit, de Magí Busquets, «Nano», de Sitges, per haver-lo reclamat el jutge de Vilafranca.

4/5/1850. Detenció, aquesta matinada, dels veïns de Castellet i Gornal Magí Balaguer i Ramon Palau «Carnicer», «por ser de conducta depravada y criminal».

13/7/1850. Captura de Pau Vidal, «Cosmet», de Bellvei, i de Josep Bricollé, de la Bisbal, per ser pròfugs de les presons del Vendrell.

21/7/1850. Detenció, a Vilafranca, d'Antoni Mestre «Vaient» i Emeteri Huguet «Armenter», veïns d'aquella vila, reclamats pel comandant militar del districte.

23/8/1850. És arrestat Cristòfol Comas, «Fuster de Vallirana», per ordre del capità general.

12/10/1850. Detenció, a Sitges, de Josep Vivó, natural d'aquesta vila, reclamat pel jutge de Vilafranca.

18/12/1850. És arrestat, per lladre, Miquel Casanyes, de Clariana, i portat al jutjat del Vendrell.

31/12/1850. Aquest any l'esquadra de l'Arboç ha capturat 2 assassins, 5 lladres, 11 reclamats per la justícia, 2 sospitosos; total, 20. Total Catalunya: 677. Potser cal atribuir aquesta disminució de captures a l'actuació de la guàrdia civil, que té una missió idèntica a la dels mossos.

18/9/185. A Castellví de la Marca és capturat Anton Colet i Carreras, de St. Jaume, per ser «quinto prófugo», i posat a disposició de l'alcalde. També és detingut, per lladre, Josep Bordas, de Sant Pere de Riudebitlles.

12/1/1852. Detenció, al Gornal, de Jaume Vives, per lladre; passa al jutjat del Vendrell.

16/5/1852. Són detinguts, a l'Arboç, «por sospecharse muy fundadamente que habían intentado robar el correo», Sebastià Sicart «Grabat», Joan Janetó «Moreno», Julià Sans «Carbonet», Josep Molins «Miscalan» i Bernat Ribas «Vaiet».

20/7/1852. Troben, en un barranc del terme de Marmellà, «una máquina pequeña de hacer moneda falsa, la cual pasó a disposición de la correspondiente autoridad».

17/9/1852: És arrestat a Torrelles de Foix, per incendiari, el veí del poble Genís Totosaus.

25/10/1852. Són detinguts, a Vilanova, Joan Ballester, Mariano Aldet, Pau Carbonell i Josep Juncosa «Vaiet», d'aquella vila, «por desacato a la autoridad».

22/3/1853. Per haver-los reclamat el jutge de Vilafranca són detinguts: Magí Balaguer, de Castellet, i Teresa Soler i Francesc Urgell «Pepo Gras», de Bellveí.

4/8/1853. Són arrestades, «por heridas», les veïnes de Cubelles Rosa i Antònia Rosell.

22/8/1853. Per «cómplices en ciertas heridas» són detinguts els veïns de St. Martí Sarroca Pau Poch «Sagall» i Joan Morgadas.

31/12/1853. Resum de detencions fetes per l'esquadra de l'Arboç: 9 assassins, 6 lladres, 6 reclamats i busca-raons, 1 sospitós; total, 22. Total Catalunya, 581. Signa el document «el comandante José Antonio Vidal».

4/9/1868. El «coronel jefe José Antonio Vidal» signa el detall de les actuacions dels mossos a Catalunya durant el mes d'agost anterior. A final de mes esclatarà la Gloriosa Revolució.

Jacint Verdaguer, que tantes tecles tocà, elogià també aquest secular institut en una fluixa poesia titulada *Los Moços de la Esquadra*; llegim-ne quatre ratlles:

...Els són la flor de la terra,
que no s'hi cria un covart,
y d'entre la flor encara
ne són triats de grà en grà..